

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

Alia Quaestio. An Liceat Christiano Dvcere Ethnicam, aut alioqui
dissentientem de Religione?

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

sententia, imitari potest exemplum legis Mosaicæ, eo usque, ut de di-
uortio pronuntiet. Notum est enim, leges forenses Moyli non perti-
nere ad nostras politias, sed tamen ibi conspicitur, quid Deus appro-
bat. POSSUNT igitur legum conditores suo loco hanc legem
ferre, ut in tali casu, si reconciliatio non procedat, fiat diuortium. Et
multo intolerabilior est error in hoc casu, quam si quis ignorans du-
xisset ancillam. Et possunt addi aliæ rationes honestæ. Sed exem-
plum legis Mosaicæ plus munit conscientias, quam alia argumenta.
Quia ex testimonio legis diuinæ certi sunt legislatores & iudices, se
non facere contra voluntatem Dei.

ALIYS CASVS.

SAEPER & de hoc casu quæritur: An habens uxorem, ut Dauid,
& aliam attingens, possit deinde mortuis prioribus coniugibus ducere
compressam antea, cum maritus esset alterius, aut ipsa alterius
coniunx? Canones prohibent coniugium in hoc casu. Prohibent
item, si facta sit machinatio ad interficiendum coniugem alterius.
Hæc decreta bono consilio facta sunt, ut adulteria maiore cura viten-
rentur. Sed exemplum Davidis ostendit, in hoc casu coniugium posse
concedi, & hac *iniquitate* iudex nunc quoque, uti potest, præsertim cum
politici Magistratus adulteria non puniunt, & Deo valde displicent
vagabundæ commixtiones.

ALIA QVAESTIO.

AN LICEAT CHRISTIANO DUCERE
Ethnicam, aut alioqui dissentientem
de Religione?

PROHIBENT Canones ducere Ethnicam & Hæreticam: quod
etiam bono consilio constitutum est: quia & lex diuina prohibet
coniugia cum Philistæis. Sed hic quoque nosse regulam necesse est: Ecce
angelum non abolet politias. Sed concionatur de iusticia cordis: In-
terea in vita externa sinit nos uti legibus politicis, non pugnantibus
cum legibus naturalibus, sicut utimur diuersis dierum spacijs. Ita
Paulus expresse iubet, ut retineant Christiani coniuges, quæ volunt
in eodem coniugio manere, etiam si non amplectuntur eandem reli-
gionem. Et addit consolationem: Sanctificatur vir infidelis per uxo-
rem fidelem, id est, credenti usus coniugij sit mundus, id est, non dis-
plicens Deo, etiam si coniunx de religione dissentit, sicut dicitur.
Sanctificatur cibus per uerbum & orationem, id est, est concessus, non
displicet Deo usus cibi. ITA mater Augustini Christiana ma-
sit in coniugio mariti ethnici, & quidem asperi, qui postea obsequijs
& virtute uxoris morus est, ut ad agnitionem Christi flecteretur. *As*

alia exempla in historijs obuia sunt plurima, quorum consideratio & nostro tempore utilis est, ne propter religionem coniuges diuellantur, qui manere in eodem coniugio cupiunt, ut sæpe propter sobrietatem ægre diuellantur. Et Christianus suis obsequijs retinere beneuolentiam coniugis studeat, ne captare occasionem diuortij videatur.

DE DIUORTIO.

DICTVM est in definitione, coniugium esse legitimam & indissolubilem coniunctionem vnus maris & vnus feminae. Nec dubium est, has restrictiones cõgruere ad primam institutionem, quia Deus voluit genus humanum non ut pecudes vagari commixtionibus, sed marem & feminam certo ordine copulatos esse, & huius ordinis obseruatione obœdientiam ipsi debitam præstare. **E**T hunc ordinem seuerissimis legibus sanxit, & perpetuo tristissimis pœnis in toto genere humano omni tempore confusiones huius ordinis punit, vt ostendunt diluuium, delictio Sodomæ, Sybaris, Thebarum, Troiæ, & plurimarum gentium. **E**T huius tantæ seueritatis causa est, quod vult Deus in genere humano lucere Castitatis intellectum, ut sciamus & ipsum esse mentem castam, & Castitatis amantem, & huius virtutis mentione discernamus eum a naturis immundis.

SANXIT igitur statim initio, ne dissoluerentur coniugia, iniquiens: Erunt duo in carnem unam, id est, inseparabiliter iuncti. Nam in hanc sententiam Dominus ipse hoc dictum citat, Math. 19. Et huic præcepto primi patres, Adam, Seth, & alij sine vlla dubitatione obtemperauerunt, & hanc doctrinam alijs tradiderunt. **S**E U postea laxata veteri disciplina, diuortia etiam recepta sunt, & eum iam ante Moysen vsitata essent, permixta sunt & voce legis Mosaicæ. Sed tamẽ initio metæ circumdata fuerunt, ne priuata leuitate fierent, sed in iudicijs prius cognoscebantur causæ. **S**ANXIT igitur lex singulari consilio, ne rursus duceretur dimissa, quæ postea alteri nupta fuit. Detestatur enim Deus confusiones libidinum. **A** P U D veteres Atticos etiam consuetudo fuit, ut in iudicijs causæ diuortij cognoscerentur. Sed postea apud Iudæos & Gentes secuta est maior leuitas & licentia, & priuato arbitrio facta sunt diuortia, siue causæ graves essent, siue leues, siue nullæ. Sunt & reductæ, quæ antea dimissæ fuerant, ut Cato petenti Hortensio cesserat Martiam, & post mortem Hortensij rursus eam sibi adiunxit. Talis leuitas occasionem quæstioni præbuit, Math. 19. Prohibet igitur Dominus diuortia in eo loco, excepto vno casu, videlicet adulterio, in quo casu persona suo scelere dissoluit coniugium, & è medio tollenda erat. Nec dissolutionis causa est persona innocens. Ideo vox filij Dei liberat innocen